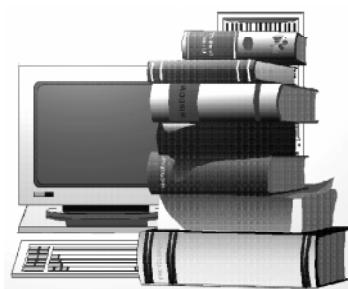

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

BIULETYN INFORMACYJNY

nr 2

KRAKÓW 2002

Redagują: Elżbieta Budkiewicz, Renata Mroczek, Małgorzata Nahotko

Adres redakcji: Akademia Wychowania Fizycznego, Biblioteka Główna
31-571 Kraków, Al. Jana Pawła II 78
<http://www.awf.krakow.pl/>

Oprac DTP i druk: **Dział Poligrafii AWF Kraków**
ul. Sniadeckich 12 B
Zam. nr 132/2002, nakład 100 egz.

Od Redakcji

Zapraszamy do lektury kolejnego, przedwakacyjnego numeru "Biuletynu Informacyjnego" Biblioteki Gł. Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

Stałe rubryki naszego Biuletynu to: Adres i środki łączności, Dni i godziny otwarcia agend udostępniania Biblioteki, Artykuły, Informacje, Wykaz nowości wprowadzonych do zbiorów Biblioteki w ostatnim kwartale. Po raz kolejny zamieszczamy Anegdoty o książkach, z tekstami autorstwa Stanisława Zielińskiego.

Obchody Jubileuszu 75-lecia Uczelni skłaniają nas do refleksji i wspomnień z historii Biblioteki. Polecamy artykuł pt. Historia Biblioteki Gł. Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, zamieszczony w niniejszym Biuletynie.

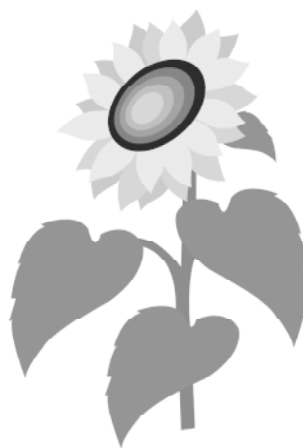
Tradycyjnie zachęcamy do odwiedzin na stronie internetowej Biblioteki: <http://www.awf.krakow.pl> – jest to strona domowa AWF w Krakowie. Z menu należy wybrać: Biblioteka Główna. Zamieszczamy tam informacje o Bibliotece, bazach danych, do niektórych baz umożliwiamy dostęp on-line, podajemy inne ważne adresy.

Uwaga: Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej AWF w Krakowie dostępny jest również w wersji elektronicznej na stronie internetowej Biblioteki (link: Wydawnictwa własne).

Redakcja

*Ogrody mdleją w słońcu,
Szumią, pachną, płyną,
W powietrzu, choć nikt nie gra,
Śpiewność się rozlała,
Jak gdyby ktoś na skrzypcach
Zagrał przed godziną,
I wąska nić koncertu
W błękanie została.*

(Włodzimierz Słobodnik)

*Wszystkim Czytelnikom
życzymy
wspaniałych wakacji,
udanego wypoczynku,
samych słonecznych dni
i niezapomnianych wrażeń*

Redakcja

ADRES I ŚRODKI ŁĄCZNOŚCI

Al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków
Tel./Fax (012) 683-15-84
<http://www.awf.krakow.pl>

DYREKTOR mgr Renata Mroczek
Pok. 105, tel. 683-15-15
e-mail: bmroczek@skok.awf.krakow.pl

ZAST. DYREKTORA mgr Sabina Korczala
pok. 110, tel. 683-12-21
e-mail: bkorczal@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ GROMADZENIA I UZUPEŁNIANIA ZBIORÓW
pok. 108 tel./fax 683-15-84
KIEROWNIK mgr Halina Trafiał
e-mail: btrafial@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ OPRACOWANIA I INWENTARYZACJI ZBIORÓW
pok. 110, tel. 683-12-21
KIEROWNIK mgr Sabina Korczala
e-mail: bkorczal@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ INFORMACJI NAUKOWEJ
pok. 106, tel. 683-13-10
KIEROWNIK mgr Elżbieta Budkiewicz
e-mail: bbudkiew@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ UDOSTĘPNIANIA, KONSERWACJI ZBIORÓW I MAGAZYNÓW
pok. 104, tel. 683-13-12
KIEROWNIK mgr Bożena Niepsuj
e-mail: bniepsuj@skok.awf.krakow.pl

WYPOŻYCZALNIA Ogólna i Międzybiblioteczna – tel. 683-13-12

INFORMATYK mgr Barbara Balicka
pok. 115, tel. 683-13-47
e-mail: wibalick@cyf-kr.edu.pl

BIBLIOTEKARZ SYSTEMOWY mgr Małgorzata Nahotko
pok. 115, tel. 683-13-47
e-mail: bnahotko@skok.awf.krakow.pl

UWAGA:

W połączeniach wewnętrznych należy opuszczać pierwsze 3 cyfry numerów telefonów.

DNI I GODZINY OTWARCIA AGEND UDOSTĘPNIANIA

Wypożyczalnia: pon. wt. czw. piąt. 9.00 – 14.00
środa 9.00 – 18.30
soboty (zgodnie z harmonogramem zajęć studiów zaocznych)
9.00 – 13.00

Czytelnia: pon. – piąt. 9.00 – 18.45
soboty (zgodnie z harmonogramem zajęć studiów zaocznych)
9.00 – 13.00

Oddz. Inf. Nauk.: pon. środa 9.00 – 18.00
wt. czw. piąt. 9.00 – 14.00
soboty (zgodnie z harmonogramem zajęć studiów zaocznych)
9.00 – 13.00

Godziny otwarcia agend udostępniania w okresie wakacyjnym:

w lipcu: Wypożyczalnia: pon. – piąt. 9.00-14.00
Czytelnia: pon. – piąt. 9.00-14.30
Oddz. Inf. Nauk. pon. – piąt. 9.00-14.00

w sierpniu: wszystkie agendy udostępniania są nieczynne

ARTYKUŁY

Elżbieta Budkiewicz, Renata Mroczek

Historia Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie

(tekst napisany z okazji Jubileuszu 75-lecia Uczelni)

Każda biblioteka na przestrzeni dziejów tworzy swoją niepowtarzalną historię, dyktowaną przez upływający czas, miejsce, dyscyplinę naukową i użytkowników, którym służy swoimi zbiorami i informacją o nich.

Podobnie Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie zapisała bardzo ciekawe drogi rozwoju prowadzące od zarania do początku XXI stulecia, obecnego jej statusu oraz zadań przed nią stojących.

Obchodzony w 2002 roku Jubileusz 75-lecia naszej Uczelni, skłania do skrótego chociaż przypomnienia historii zbiorów bibliotecznych, ich rozwoju na przestrzeni XX wieku, wkroczenia w nowe stulecie Biblioteki, pełniącej obecnie rolę bazy informacyjnej dla badań naukowych i dydaktyki w Uczelni.

Na przestrzeni 100 lat powstawał i powiększał się liczebnie oraz tematycznie księgozbiór biblioteczny, zmieniało się też usytuowanie Biblioteki, zwiększała się ilość personelu i doskonaliły się metody pracy z książką i czytelnikiem. I tak stopniowo z księżnicy budowanej na bazie darów pochodzących od osób prywatnych¹, Biblioteka przeobrażała się z „podręcznego księgozbioru” w obecny bank informacji z dziedziny wiodących dyscyplin naukowych, dostępny szerokiemu kręgowi użytkowników: pracownikom naukowym, dydaktykom, studentom i osobom interesującym się kulturą fizyczną.

Biblioteka naukowa wyższej uczelni jest jej sercem i bije jednakowym z nią rytmem. To jest warunek sine qua non działalności na rzecz nauki i dydaktyki oraz stworzenia optymalnego dostępu do źródeł własnych i innych placówek bibliotecznych.

A teraz powróćmy do końca XIX wieku i osoby dr Henryka Jordana, bez którego działalności prekursorskiej nie mielibyśmy „pierwszych sygnatur”, będą-

---

¹ Mikuszevska-Kamińska B., Suchoń J.: *Bibliografia XIX-wiecznego księgozbioru Biblioteki Głównej AWF w Krakowie*. Dodatek nr 1 do Biuletynu Informacyjnego Biblioteki Gł. AWF, nr 2. Kraków 2000.

cych podwaliną dla dalszego sukcesywnego rozwoju księgozbioru, świadomego gromadzenia, opracowania i udostępniania zainteresowanym czytelnikom.

Pierwsze pozycje księgozbioru Biblioteki to zbiory dwuletniego Kursu Naukowego Gimnastycznego, utworzonego w roku 1895 przy Uniwersytecie Jagiellońskim przez prof. Henryka Jordana.

Kijak² analizując „Inwentarz c.k. kursu naukowego gimnastyki dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich w Krakowie. Dział III. Biblioteka” podaje, że księgozbiór ten obejmował 559 pozycji. Były to również dary i depozyty. Pierwsze zakupy w ilości 90 woluminów druków pochodzą z r. 1896. Były one pieczętowane znakiem Biblioteki Kursu Naukowego.

Po I wojnie światowej, w r. 1927, powołano Studium Wychowania Fizycznego przy Wydziale Lekarskim UJ. Księgozbiór liczył wówczas 698 vol., a w następnym roku powiększył się o 197 vol.

W kolejnych latach przyrost druków nie przekraczał 100 vol. rocznie. W 1939 roku Biblioteka posiadała już 1669 vol. Dalszemu zwiększaniu się księgozbioru przeszkodziły lata wojenne. Z okresu tego ocalało około 80% księgozbioru, a w r. 1947 zbiór liczył 1530 tomów.

W r. 1950 wskutek zmian organizacyjnych Studium zostało oddzielone od Uniwersytetu i przejęte przez Akademię Medyczną. W tym też roku, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1950 roku, dotychczasowe Studium WF przekształciło się w Wyższą Szkołę Wychowania Fizycznego, podporządkowaną GKKFiT. Biblioteka stała się Biblioteką Główną WSWF, księgozbiór jej liczył wówczas 1534 vol.

W r. 1954 utworzono 6 katedr i 16 zakładów, a w roku 1966 Studium Zaoczne dla Pracujących. W latach 1970-1975 powstały następujące kierunki: nauczycielski, trenerski, rehabilitacji ruchowej, rekreacji, turystyki.³ Wymagało to nie tylko powiększenia, ale także wzbogacenia istniejących zbiorów o pozycje z innych dziedzin nauki, także humanistycznych.

W roku 1973, na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1972 roku, wprowadzono zmianę nazwy Uczelni na Akademię Wychowania Fizycznego

Tabela 1. Stan księgozbioru za lata 1950-2001, na podstawie sprawozdań statystycznych dla GUS.⁴

Stan zbiorów	1950 rok	1970 rok	1980 rok	1985 rok	1995 rok	2001 rok
Książki	1 534 vol.	29 331 vol.	59 790 vol.	70 669 vol.	93 216 vol.	104 030 vol.
Czasopisma		5 095 vol.	8 119 vol.	11 735 vol.	17 978 vol.	18 584 vol.

² Kijak S.: *Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie*. Rocznik Naukowy WSWF Kraków 1962 (rok wyd. 1963) t. 1 s. 351-353.

³ Butyńska M.: *Działalność informacyjna Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie*. Praca magisterska napisana pod kierunkiem dr W. Pindlowej. Uniwersytet Jagielloński. Instytut Filologii Polskiej. Zakład Bibliotekoznawstwa. Kraków 1984.

⁴ Sprawozdania Biblioteki Głównej AWF w Krakowie dla GUS.

Przez kolejne lata działalności Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego sukcesywnie powiększał się stan księgozbioru. Obecnie księgozbiór Biblioteki liczy 104 030 vol. książek, 18 584 vol. czasopism i 3 087 jedn. inwentarзовych zbiorów specjalnych. Stan zbiorów za lata 1950-2001, opracowany na podstawie sprawozdań dla GUS, obrazuje tabela nr 1.

W pracy Biblioteki istotną rolę odgrywały warunki lokalowe. Jak pisze S. Kijak⁵, Biblioteka zmieniała wielokrotnie swoje miejsce. Do r. 1955 mieściła się przy ul. Grzegórzeckiej 24 i zajmowała powierzchnię 6 m², następnie uzyskała pomieszczenia przy Al. Słowackiego 46, o pow. 50 m². W ten sposób dwie niewielkie salki służyły za wypożyczalnię, czytelnię, pomieszczenie do pracy i częściowo magazyn.

W r. 1970 Biblioteka zajęła powierzchnię 250 m², a po przeniesieniu do nowych obiektów AWF przy Al. Jana Pawła II (wówczas Al. Planu 6-letniego) – 836 m².

W pierwszych latach istnienia Biblioteką opiekowali się pracownicy naukowcy, korzystając z pomocy studentów. Dopiero od r. 1953 kierowana jest ona przez bibliotekarzy i systematycznie zwiększa personel posiadający wykształcenie specjalistyczne.

W r. 1957 w Bibliotece pracowało już 5 osób, a w r. 1979 - 12 osób. Obecnie Biblioteka zatrudnia 23 osoby, w tym 18 z wyższym wykształceniem bibliotekarskim.⁶

Pierwszym kierownikiem Biblioteki Głównej była mgr Maria Włodyka (od r. 1953)⁷, później funkcję tę sprawowali kolejno dr Władysław Kijak (od r. 1956), mgr Krystyna Hołubowska (od r. 1971), w latach 1980-1999 dyrektorem Biblioteki była mgr Barbara Mikuszevska-Kamińska. Od października 1999 roku obowiązki dyrektora Biblioteki pełni mgr Renata Mroczek.

Biblioteka nie posiadała struktury oddziałowej. Dopiero w roku 1981 powołano cztery oddziały: Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów, Opracowania i Inwentaryzacji Zbiorów, Udostępniania, Konserwacji Zbiorów i Magazynów oraz Oddział Informacji Naukowej.

Oddział Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów zajmuje się gromadzeniem zbiorów dokumentów pierwotnych w drodze kupna, wymiany i darów. Polityka kompletowania zbiorów jest zgodna z profilem naukowym poszczególnych kierunków, dotyczy problemów związanych z kulturą fizyczną, sportem i teorią sportu, zagadnień biologiczno-medycznych w nawiązaniu do wychowania fizycznego i sportu, rekreacji i turystyki, rehabilitacji, historii i pedagogiki, psychologii, ekonomiki sportu i wf i innych.

Oddział Opracowania i Inwentaryzacji Zbiorów zajmuje się opracowaniem, klasyfikacją, katalogowaniem i inwentaryzowaniem zbiorów wszystkich rodzajów. Do jego obowiązków należy tworzenie i aktualizacja katalogu tradycyjnego i kom-

---

⁵ Kijak S.: *Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie*. Rocznik Naukowy WSWF Kraków 1962 (rok wyd. 1963) t. 1 s. 351-353.

⁶ Dokumenty Biblioteki Głównej AWF w Krakowie.

⁷ Kijak S.: *Rozwój księgozbioru Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie w okresie 40-lecia Uczelni*. Rocznik Naukowy WSWF Kraków t. 7. Wydawnictwo z okazji Jubileuszu 40-lecia Uczelni, s. 224.

puterowego. W roku 2001 rozpoczęto prace związane z retrokonwersją katalogu tradycyjnego do katalogu komputerowego.

Oddział Udostępniania, Konserwacji Zbiorów i Magazynów udostępnia zbiory dokumentów pierwotnych. Należą do niego Czytelnia, Wypożyczalnia, Magazyny oraz Wypożyczalnia Międzybiblioteczna. Do jego zadań należy również opieka nad księgozbiorem bibliotecznym i odpowiedzialność za przeprowadzanie obligatoryjnych kontroli księgozbioru (scontrum).

Oddział Informacji Naukowej to przede wszystkim opracowywanie i gromadzenie oraz udostępnianie dokumentów pochodnych, tworzenie własnych, bibliograficznych baz danych o publikacjach pracowników Uczelni, zawartości wydawnictw ciągłych, m. in. czasopism, o pracach magisterskich, doktorskich i licencjackich obronionych w Uczelni. Oddział udostępnia własne bazy danych, bazy danych prenumerowane przez Bibliotekę oraz inne bazy dostępne on-line. Organizuje szkolenia biblioteczne, wystawy tematyczne i okazjonalne.

Biblioteka prowadzi własną działalność wydawniczą. Od roku 1995 ukazuje się kwartalnik "Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej", zawierający informacje o nowościach, bazach danych, artykuły na różne tematy dotyczące systemu biblioteczno-informacyjnego. W ramach Dodatków do Biuletynu wydano m. in. Bibliografię prac magisterskich obronionych w AWF Kraków, Adnotowaną bibliografię prac doktorskich znajdujących się w zbiorach Biblioteki Głównej AWF w Krakowie, Źródła do dziejów kultury fizycznej 1918-1939, Źródła do dziejów kultury fizycznej 1844-1939, Bibliografię dziewiętnastowiecznego księgozbioru Biblioteki Głównej AWF w Krakowie.

W latach 1985, 1988, 1995, 1998, 1999, 2000 wydano Informatory dla korzystających ze zbiorów i usług biblioteczno-informacyjnych Biblioteki Gł. AWF w Krakowie oraz w 1998 roku Poradnik dla korzystających ze zbiorów biblioteczno-informacyjnych.

Czytelnikami Biblioteki są studenci i pracownicy AWF i innych szkół wyższych państwowych i prywatnych, uczniowie szkół średnich, lekarze, trenerzy i instruktorzy różnych dyscyplin sportowych, nauczyciele i inne osoby zainteresowane kulturą fizyczną, sportem, turystyką lub naukami biologiczno-medycznymi.

Ilość osób korzystających z Wypożyczalni i Czytelni uległa na przestrzeni lat znacznemu zwiększeniu. Obrazuje to tabela nr 2. W roku 1970 w Wypożyczalni zarejestrowano 3 246 wypożyczeń, a w 2001 roku 17 677 wypożyczeń. Na miejscu, w Czytelni udostępniono w roku 1970 - 6 716 pozycji księgozbioru, a w roku 2001 - 36 632 pozycje.

Tabela 2. Udostępnianie zbiorów w Wypożyczalni i Czytelni w latach 1970-2001⁸

Udostępnianie zbiorów	1970 rok	1980 rok	1991 rok	2001 rok
Na zewnątrz czytelnikom indywidualnym	3 246	11 220	12 674	17 677
Na miejscu w czytelni	6 716	10 474	15 122	36 632

⁸ Dane statystyczne Wypożyczalni i Czytelni Biblioteki Głównej AWF w Krakowie

Przez kolejne lata zwiększała się też ilość użytkowników Oddziału Informacji Naukowej i liczba udzielanych informacji. Komputeryzacja Biblioteki rozpoczęła się w r. 1990 właśnie od Oddziału Informacji Naukowej, gdzie rozpoczęto tworzenie komputerowych, bibliograficznych baz danych, w programie CDS/ISIS.

Własne bazy danych opracowywane w Bibliotece liczą obecnie ok. 45 000 rekordów. Bazy udostępniane są na miejscu, w Oddziale Informacji Naukowej oraz on-line, ze strony internetowej Biblioteki (Katalog czasopism Biblioteki Głównej AWF w Krakowie, Publikacje pracowników AWF w Krakowie, Zawartość wybranych wydawnictw – w tym czasopism – ze zbiorów Biblioteki Gł. AWF w Krakowie, Bibliografia prac doktorskich, magisterskich i licencjackich obronionych w AWF w Krakowie).

W roku 2001 Oddział Informacji Naukowej odwiedziło 1569 użytkowników, którym wyszukano łącznie, we wszystkich udostępnianych bazach 111 549 rekordów.

W latach 90-tych pojawiły się w Bibliotece nowe źródła informacji: bazy danych na płytach CD-ROM, dyskietkach, bazy udostępniane on-line oraz czasopiśma elektroniczne. Zbiory Biblioteki wzbogaciły się o wydawnictwa multimedialne.

W roku 2001 rozpoczęto tworzenie katalogu komputerowego w systemie MAK, poprzez opracowywanie i wprowadzanie do bazy komputerowej bieżących nabytków Biblioteki oraz rekatalogowanie zbiorów, zakupionych w poprzednich latach.

O komputeryzacji Biblioteki Gł. AWF w Krakowie i planach w tym zakresie na najbliższe lata pisze M. Nahotko w artykule opublikowanym w poprzednim numerze Biuletynu Informacyjnego.⁹

W roku 2002 Biblioteka zamierza przystąpić do współudziału w tworzeniu Narodowego Centralnego Katalogu (NUKAT). Udział w tym ogromnym ogólnopolskim przedsięwzięciu wymaga ścisłej współpracy bibliotek i stałej szczegółowej kontroli danych wprowadzanych do Katalogu Centralnego.

Nasza Biblioteka współpracuje z innymi bibliotekami szkół wyższych w Krakowie (jest członkiem Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego) oraz z bibliotekami innych akademii wychowania fizycznego w Polsce. Przedmiotem współpracy jest m. in. gromadzenie czasopism naukowych, udział w tworzeniu Narodowego Centralnego Katalogu (NUKAT). Celem podjętej współpracy jest obniżenie kosztów działalności bibliotek, podział pracy i wspólne korzystanie z jej wyników.

Bibliografia

1. Butyńska M., *Działalność informacyjna Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie*. Praca magisterska napisana pod kierunkiem dr Wandy Pindlowej. Uniwersytet Jagielloński. Instytut Filologii Polskiej. Zakład Bibliotekoznawstwa. Kraków 1984.
2. Dokumenty Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

---

⁹ Nahotko M.: *Komputeryzacja Biblioteki Głównej AWF w Krakowie*. Biuletyn Informacyjny Biblioteki Gł. Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. 2002 nr 1 s. 7-11.

3. Kijak S., *Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie*. Rocznik Naukowy WSWF w Krakowie, 1962 (rok wyd. 1963) t. 1 s. 347-355.
4. Kijak S., *Rozwój księgozbioru Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie w okresie 40-lecia Uczelni*. Rocznik Naukowy WSWF w Krakowie 1969 t. 7. Wydawnictwo z okazji Jubileuszu 40-lecia Uczelni. s. 221-226.
5. Sprawozdania Biblioteki Głównej AWF w Krakowie dla Głównego Urzędu Statystycznego.
6. Budkiewicz E., Mikuszevska-Kamińska B., Mroczek R., *W stulecie powstania księgozbioru Biblioteki Głównej AWF w Krakowie*. Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie 1996 nr 1 s. 5-11.

DONIESIENIA

Małgorzata Nabotko

Informacja o Międzynarodowej Konferencji Naukowej “Edukacja na odległość dla społeczeństwa informacyjnego – oczekiwania bibliotek: teoria i praktyka

W dniach 3 i 4 czerwca 2002 roku odbyła się w Krakowie VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa “Edukacja na odległość dla społeczeństwa informacyjnego – oczekiwania bibliotek: teoria i praktyka. Zorganizowały ją: Instytut Informatyki i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Polskie Towarzystwo Bibliologiczne, Oddział w Krakowie. Uczestniczyli w niej pracownicy bibliotek naukowych, pedagogicznych, publicznych, nauczyciele akademicki oraz goście ze Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Węgier.

Pierwszy dzień poświęcony był prezentacji doświadczeń państw zachodnich w nauczaniu na odległość z wykorzystaniem Internetu i technik komputerowych. Zaproszeni goście mówili o różnorodnych formach kształcenia wirtualnego (studiach uniwersyteckich, permanentnym doksztalcaniu, kursach dla hobbystów), roli bibliotek w tak zorganizowanej edukacji oraz o szkoleniu samych bibliotekarzy przy pomocy edukacji elektronicznej.

Edukacja na odległość nie jest zjawiskiem nowym, ale wykorzystanie do tego celu Internetu wzbogaca tę metodę o nowe wartości i możliwości, niesie też ze sobą różnorakie problemy. Z przedstawionych przez zagranicznych prelegentów referatów wynikało, że przygotowanie materiałów do zajęć na odległość, jak i późniejsze prowadzenie takiego kursu wymaga od nauczyciela o wiele więcej pracy niż przy tradycyjnych metodach nauczania. Kosztowne są też zakup i eksploatacja specjalistycznego oprogramowania umożliwiającego prezentowanie materiałów do nauki, korzystanie z elektronicznych źródeł wiedzy, komunikowanie się uczestników kursu z opiekunem oraz ocenę efektów takiego kształcenia (testy, sprawdziany, prace seminaryjne itp.). Osobne zagadnienie to zapewnienie wysokiej jakości kształcenia przy pomocy technik komputerowych i uzyskiwanie przez placówki dydaktyczne odpowiednich akredytacji umożliwiających wystawianie świadectw absolwentom wirtualnych kursów. W efekcie koszty elektronicznego zdalnego nauczania są dla uczących się porównywalne z kosztami ponoszonymi przy tradycyjnym systemie kształcenia. Jednak niewątpliwie zalety, jakie ma edukacja na odle-

głość powodują, że ponad połowa zachodnich szkół wyższych oferuje taką metodę zdobywania wykształcenia i ta część rynku usług edukacyjnych wciąż się rozwija.

W trakcie popołudniowej telekonferencji w Konsulacie USA uczestnicy konferencji mogli zapoznać się z opiniami twórców i użytkowników edukacji na odległość ze Stanów Zjednoczonych.

Drugi dzień obrad przeznaczony był na prezentację doświadczeń polskich ośrodków akademickich w zakresie wirtualnej edukacji oraz dyskusję nad wadami i zaletami tak prowadzonego kształcenia. Pomimo tego, iż problematyka, której poświęcono konferencję, jest w polskich warunkach zjawiskiem stosunkowo nowym, sporo szkół wyższych może pochwalić się osiągnięciami w wykorzystaniu Internetu do nauczania na odległość. Na konferencji swoim projektem pochwalił się Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Z założeniami i ofertą Polskiego Uniwersytetu Wirtualnego, którego organizatorem jest właśnie UMCS, można zapoznać się na stronie internetowej pod adresem: <http://www.puw.edu.pl/puw/index.html>.

Referaty polskich uczestników spotkania w IINIB UJ prezentowane były podczas dwóch paneli. Pierwszy poświęcony był tworzeniu programów dla edukacji na odległość, a drugi – użytkownikom tychże programów.

Konferencję zakończyła teledyskusja ze środowiskiem bibliotekarsko-edukacyjnym z Nowego Sącza, którego przedstawiciele zgromadzeni w Wyższej Szkole Biznesu – National-Louis University dzielili się z uczestnikami konferencji w Krakowie doświadczeniami w zakresie edukacji na odległość za pośrednictwem Internetu i oczekiwaniami wobec takich form kształcenia.

Podjęmowane w Polsce inicjatywy dotyczące edukacji na odległość świadczą o tym, że mimo wielu ograniczeń (głównie ze strony infrastruktury technicznej) wykorzystanie Internetu i źródeł elektronicznych w procesie zdobywania wiedzy i wykształcenia będzie w najbliższych latach nasilało się. Rola bibliotek w tym rodzaju edukacji zacznie się już na poziomie rozpoznawania potrzeb społeczeństwa w zakresie kształcenia. Dalej będzie to uczestnictwo bibliotekarzy w procesie przygotowania materiałów do nauczania, ułatwienie dostępu zarówno do tradycyjnych, jak i elektronicznych źródeł wiedzy, opracowanie zasobów sieci rozległych. Nie bez znaczenia w polskich warunkach będzie też zapewnienie przez placówki biblioteczne czytelnikom dostępu do Internetu.

Internet i techniki komputerowe mogą też wspierać tradycyjne formy kształcenia, szczególnie przydatne są we wspomaganie studiowania w trybie zaocznym, podnoszeniu kwalifikacji na studiach podyplomowych czy kursach specjalistycznych.

Mimo wielu zalet edukacji na odległość za pośrednictwem Internetu nie należy obawiać się, że metoda ta wyeliminuje dotychczasową formułę studiowania i kształcenia. Nic bowiem nie jest w stanie zastąpić wartości, jakie niesie ze sobą bezpośredni kontakt nauczyciela z uczniem.

INFORMACJE

Konferencje naukowe, sympozja, kongresy – rok 2002, 2003

I. Konferencje w Akademiach Wychowania Fizycznego, planowane na rok 2002 (oprac. na podstawie stron internetowych AWF).

AWF Wrocław (pełna informacja pod adresem: <http://www.awf.wroc.pl/>)

2–3 września 2002, Wrocław
Ogólnopolska Konferencja
„Biologiczne aspekty adaptacji do wysiłku fizycznego”

29–30 listopada 2002, Wrocław
IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Kształcenie i wychowanie w reformowanej szkole”
Temat konferencji:
„Uczeń w świecie reformującej się szkoły i perspektyw życia społecznego”

Szczegółowe informacje również w gablotce w Bibliotece Głównej.

II. Pozostałe konferencje w Polsce

(oprac. na podstawie czasopisma „Rehabilitacja” 2001, nr 4)

18–21 września 2002, Bydgoszcz
XXXIV Zjazd Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego

Informacje: Komitet Organizacyjny: Katedra i Klinika Ortopedii i Traumatologii Narządów Ruchu
ul. Marii Skłodowskiej-Curie 9, 85-094 Bydgoszcz
tel./fax: (52) 321 22 01
e-mail: kkoitr@aci.amb.bydgoszcz.pl

20–22 września 2002, Bydgoszcz

Temat : Dementia

Informacje: Prof. dr Bruce Duncan McQueen, Katedra i Klinika Neuroogii, Akademia Medyczna im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, ul. Skłodowskiej-Curie 9, 85-094 Bydgoszcz
Tel.: (52) 585 43 30, 585 4466,
e-mail: klreh@amb.bydgoszcz.pl

27–28 września 2002, Rzeszów-Boguchwała

VI Seminarium Naukowe “Mechanika w Medycynie” Katedry Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej, Sekcji Inżynierii Rehabilitacyjnej Komitetu Rehabilitacji PAN, Oddziału Rzeszowskiego Polskiego Towarzystwa Lekarskiego – Sekcji Mechaniki w Medycynie, Instytutu Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Oddziału Rehabilitacji Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rzeszowie

Informacje: Oddział Rehabilitacji Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego
ul. Szopena 2, 35-055 Rzeszów
tel.: (17) 86 51 237 (prof. M. Korzyński)

18–20 października 2002, Wrocław

IX Sympozjum Naukowe Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji

Informacje: Komitet Organizacyjny
Specjalistyczny Rehabilitacyjno-Ortopedyczny ZOZ
ul. Poświęcka 8, 51-128 Wrocław
tel.: (71) 352 76 61 wew. 253, fax.: (71) 352 94 00

III. Konferencje na świecie

(Oprac. na podst. „Adapted Physical Activity Quarterly” 2002, vol. 19, nr 2, „Fizjoterapia Polska” 2001, vol. 1, nr 3, „Gait & Posture” 2002, vol. 15, iss. 3, „International Journal of Physical Education” 2001, vol. 38. iss. 4, vol. 39 iss.1, „International Journal of Sport Psychology” 2001, vol. 32, nr 3 i 4., „Journal of Travel & Tourism Marketing” 2001, Vol. 10, nr 1, „Rehabilitacja Medyczna” 2001, T. 5, nr 4, „Die Rehabilitation”, 2001, Jg. 40 nr 3, 4, 5, „Sportwissenschaft” 2001/4, Jg. 31.

05 –08 czerwca 2002, Cincinnati, Ohio (USA)

Physical Therapy 2002: Annual Conference & Exposition of the American Physical Therapy Association

Informacje: American Physical Therapy Association
111 North Fairfax Street, Alexandria, VA 22 314-1488, USA
Tel: 703 6836 748, fax: 706 684 7343
Internet: www.apta.org.

26–29 czerwca 2002, Tajwan

44th ICPER.SD World Congress

Informacje: Ms. Carol Chuang, The Congress Secretariat of Taiwan.
Tel: 02-2346-3686 ext.118, Fax: 02-2346-3626
e-mail: 44thichper.sd@convention.com.tw
Internet: www.congress.com.tw

27–30 czerwca 2002, Wiedeń (Austria)

**XIV Congress of the Internat. Society of Electrophysiology
and Kinesiology – „Standardization for a Better Exchange of Ideas”**

Informacje: Dept. of Biomedical Engineering and Physics, Christine Jancik,
Währinger Gürtel 18-20/4L, A-1090 Wien,

fax: +43/1/40400-3988

e-mail: Josef.Kollmitzer@akh-wien.ac.at,

Internet: www.bmtip.akh-wien.ac.at/bmt/ISEK2002/home.html

7–12 lipca 2002, Vancouver (Kanada)

10th Internat. Congress on Neuromuscular Diseases

Informacje: Congress Secretariat, Venue West Conference Services,
Suite 645, 375 Water Street, Vancouver, B. C., V6B 5C6, Kanada,

fax +1/6 04/6 81 25 03

e-mail: congress@venuewest.co

10–13 lipca 2002, Dalian (Chiny)

„Eight Annual Conference of the Asia Pacific Tourism Association”

Informacje: yxie@dufe.edu.cn;

Bohai School of Tourism and Hospitality Management,

Dongbei University of Finance and Economics, Dalian, 116025, China

fax: 0411.471.2667

19–25 lipca 2002, Sztokholm (Szwecja)

**8th International Conference on Alzheimer’s Disease
and Related Disorders**

Informacje: Alzheimer’s Disease International

tel.: 1 (312) 335 5813

e-mail: InternationalConference@alz.org

Internet: www.alz.co.uk

20 – 23 lipca 2002, Manchester (Anglia)

12th Commonwealth and International Scientific Congress

Informacje: Prof. Cary L. Cooper, Congress Office,

Manchester School of Management, UMIST, P.O. Box 88,

Manchester M60 IQD, UK

21–25 lipca 2002, Göteborg (Szwecja)

„Vision 2002” The 7th Internat. Conference in Low Vision.

Informacje: Vision 2002, Box 5078, 402 22 Göteborg, Szweden,

fax: +46/31/81 82 25

e-mail: vision2002@gbg.congrex.se,

Internet: www.congrex.com/vision2002/first.html

22–26 lipca 2002, Buenos Aires (Argentyna)

World Congress of the International Economic History Association.

Informacje: Laurent Tissot, University of Neuchâtel, Institute of History,
Espace Louis-Agasiz 1, 2000- Neuchâtel, Switzerland
tel. +41 32 720 83 07, fax +41 32 720 37 60,
e-mail: Laurent.Tissot@letters.unine.ch,
Internet: <http://www.eh.net/XIIICongress/>

3–10 sierpnia 2002, Vierumaki (Finlandia)

4th International Seminar for P. E. Teachers

Informacje: Tytti Luukko, Jussi Luukko
tel.: +358-9-486 715; fax: +359-9-458 4061
e-mail: tluukko@oph.fi, jluukko@helsinki.fi
Internet: www.vierumaki.fi

07 – 09 sierpień 2002, Hong Kong (Chiny)

**7th International Symposium of the Asian Society
of Adapted Physical Education and Exercise**

Informacje: Cindy H. P. Sit, Physical Education and Sports Science Unit,
The University of Hong-Kong, 111-113 Pokfulam Rd., Hong-Kong.
Fax: 852-2818-8042
e-mail: sithp@hkusua.hku.hk

15–18 sierpnia 2002, Troms (Norwegia)

29th Scandinavian Congress of Rheumatology.

Informacje: Dr Hans Nossent
tel.: 47 77 627 294, fax: 47 77 627 258
e-mail: revhan@rito.no

17–22 sierpnia 2002, San Diego, California (USA)

10th World Congress of Pain

Informacje: International Association for the Study of Pain
909 NE 43rd St, Suite 306, Seattle, WA 98105, USA
tel.: 206 547 6409, fax: 206 547 1703
e-mail: IASP@locke.hs.washington.edu

23 – 25 sierpnia 2002, Hong Kong (Chiny)

Third Pan Pacific Conference of Physiotherapy

Informacje: prof. Christine Hui-Chan, Hong Kong Polytechnic University.
e-mail: rsmichel@polyu.edu.hk.

12–13 września 2002, Leeds Metropolitan University (Anglia)

**„Small Firms in the Tourism and Hospitality Sectors;
An International Conference”**

Informacje: Rhodi Thomas: r.Thomas@lmu.ac.uk
lub Lynn McVeagh: l.mcveagh@lmu.ac.uk

24–27 września 2002, Moskwa (Rosja)

Second International Luria Memorial Conference

Informacje: prof. dr Yu Mikadze, International Luria Memorial Conference Organizing Committee, Psychology Department, Moscow State University, Mohovaya St. 8/5 103009 Moscow, Russia
tel: (+7 095) 2032947
e-mail: kmp@psy.msu.ru
Internet: www.psy.msu.ru

25 – 29 września 2002, Opatija (Chorwacja)

3rd International Scientific Conference Kinesiology – New Perspectives

Informacje: Faculty of Kinesiology, Conference Office, Horvacanskij zavoj 15, 10000 Zagreb, Croatia,
tel. 385-1-3658-666, 385-1-3017-922, 385-1-3638-449, 385-1-3634-146,
fax 385-1-3634-146,
e-mail: riurinic@aris.ffk.kr, ffk@zg.tel.hr, Natalija.Babic@ffk.hr
Internet: www.ffk.kr/opatija/opatija/finfto.html

26–28 września 2002, Corvails (USA)

**6th North American Federation of Adapted Physical Activity (NAFAPA)
ALSO IFAPA Board of Directors Meeting and APAQ Editorial Board Meeting**

Informacje: oregonstate.edu/hhp/nafapa

05–06 października 2002, Hong Kong (Chiny)

Health Promotion, Wellness and Leisure: Major Components of Quality of Life

Informacje: Secretariat, International Sports Conference, dr Stephen Hui Research Centre, NAB210, 2/F David C. Lam Building, Shaw Campus, Hong Kong Baptist University, Kowloon Tong, Hong Kong, China

22–25 października 2002, La Coruña (Hiszpania)

AIESEP Congress 2002

Informacje: INEF Galicia (University of La Coruña)
C/Avda. Che Guevara 121, Pazos - Liàns, 15179 (Oleiros) La Coruna,
tel. + 34 981 167 000 (Ext. 4046), fax: +34 981 167 048,
e-mail: inef@udc.es, gabrielt@udc.es, maglez@udc.es
Internet: www.udc.es/inef

27–30 październik 2002, Arnhem (Holandia)

9th World Sport for All Congress 2002

Informacje: Netherlands Olympic Committee, Netherlands Sports Confederation NOC*NSF, World Sport for All Congress 2002, PO Box 302, 6800 AH Arnhem – The Netherlands,
tel. +31.26.4834502; fax +31.26.483444,

e-mail: SfA2002@noc-nsf.nl

Internet: www.SfA2002.nl

10–14 listopada 2002, Miami, Floryda (USA)

**7th International Congress of Parkinson's Disease
and Movement Disorders.**

Informacje: Polskie Stowarzyszenie Chorych na Chorobę Parkinsona
ul. Jodkowa 22/1, 02-907 Warszawa
tel.: (22) 22 42 1331

27–30 listopada 2002, Wiedeń (Austria)

European Congress on Prevention of Diseases Through Physiotherapy

Informacje: Austrian Physiotherapists' Association (OePV)
Koestlergasse 1/29, A-1060 Vienna, Austria
tel.: (+43 1) 587 99 51, fax: (+43 1) 587 99 51 30
e-mail: office@physio.at, office@proconference.at

2003, Washington, (USA)

Gait and Clinical Movement Analysis Society 8th Annual Meeting 2003

Informacje: Freeman Miller, M. D., Alfred I. Dupont Institute, Washington, Delaware, USA.
1600 Rockland Rd., P.O. Box 269, Willmington, DE 19899.
tel: +1-302-651-5921
fax: +1-302-651-5951
e-mail: miller@me.udel.edu

Kwiecień 2003, Lizbona (Portugalia)

5th World Congress on Science and Football

Informacje: Dr J. Cabri, Faculty of Human Movement – Technical University of Lisbon,
Estrada da Costa, Cruz Quebrada, 1495 Lisboa Codex
e-mail: Jcabri@fmh.utl.pt
Internet: <http://www.fmh.utl.pt/wcsf/>

22–27 lipiec 2003, Kopenhaga (Dania)

11th European Congress of Sport Psychology

Informacje: Majbrit Boystrup; DK-2200 Copenhagen N; Denmark
tel: +45 35320811, fax: + 45 35320870
e-mail: mboystруп@ifi.ku.dk
Internet: www.ifi.ku.dk/ifi/ifi_krs.htm#Konferencer

4–7 sierpnia 2003, Seul (Korea Południowa)

14th International Symposium for Adapted Physical Activity

Informacje: dr Yang Ja Hong, Physical Education College of Ewha Woman's University,

11-1, Dachyun-dong , Seodaermoon gu, 120-750, Seoul, South Korea.
tel: 02-3277-2579, fax:02-3277-2846
e-mail: yjhong@ewha.ac.kr
Internet: <http://home.ewha.ac.kr/~isapa>

2003, Seul (Korea Południowa)

**The 4th International Congress of Asian Pacific Association
of Sport Psychology.**

Informacje: Myungwoo Han; Sun Moon University
e-mail: mwhan@sunmoon.ac.kr

2003, León (Hiszpania)

IX National congress of the Psychology of Physical Activity and Sport.

Internet: www.fepd.inefc.es

Oprac. *Elżbieta Budkiewicz*

Biblioteka Główna AWF w Krakowie na stronach internetowych

Zachęcamy do odwiedzania strony internetowej naszej Biblioteki pod adresem: <http://www.awf.krakow.pl/>. Z menu należy wybrać: **Biblioteka Główna**.

Tutaj zamieszczono kolejne linki:

- Informacje ogólne (historia, katalogi, udostępnianie zbiorów)
- Struktura Biblioteki (oddziały, kontakty, e-mail)
- Wykaz czasopism prenumerowanych. Tutaj znajdują się:
  - Lista czasopism prenumerowanych w Bibliotece AWF w Krakowie, w tym czasopism polskich i zagranicznych (dostępnych również on-line), z linkami do baz bibliograficznych o zawartości niektórych tytułów czasopism.
  - Lista czasopism zagranicznych prenumerowanych przez wszystkie biblioteki Akademii Wychowania Fizycznego w Polsce, z podaniem lokalizacji i typu dostępu.
- Wykaz nowych nabytków, wprowadzonych w ostatnim kwartale do zbiorów bibliotecznych
- Bazy danych (bazy dostępne on-line oraz udostępniane w Oddziale Informacji Naukowej)
- Wydawnictwa własne (Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej, zestawienia bibliograficzne) – pełne teksty.
- Warto zajrzeć
  - Akademii Wychowania Fizycznego w Polsce
  - Biblioteki w Krakowie
  - Inne biblioteki
  - Inne adresy:
    - Lista Filadelfijska czasopism,
    - Ranking polskich czasopism naukowych KBN,
    - Lista polskich czasopism elektronicznych,
    - Informacja o planowanych konferencjach, sympozjach, kongresach naukowych,
    - Angielsko-polski słownik internetowy Leksyka.
- Regulaminy: Wypożyczalni, Wypożyczalni Międzybibliotecznej, Regulamin Czytelni, Regulamin Oddziału Informacji Naukowej
- Ogłoszenia Biblioteki

Oprac. *Renata Mroczek*

Bazy danych

Własne bazy danych dostępne on-line

(<http://www.awf.krakow.pl/> dalej: Biblioteka Główna, link: Bazy danych)

- **Katalog czasopism Biblioteki Głównej AWF w Krakowie** – zawiera informacje o wszystkich czasopismach polsko- i obcojęzycznych znajdujących się w zbiorach Biblioteki.
- **Publikacje pracowników AWF w Krakowie** – zawiera opisy publikacji pracowników AWF w Krakowie. Baza w trakcie opracowania.
- **Zawartość wybranych wydawnictw (w tym czasopism) ze zbiorów Biblioteki Gł. AWF w Krakowie** – zawiera opisy publikacji z wybranych prac zbiorowych i artykułów z wydawnictw ciągłych, znajdujących się w zbiorach Biblioteki Gł. AWF w Krakowie. Zakres tematyczny to szeroko pojęty sport, teoria sportu, dyscypliny sportowe, kultura fizyczna, wychowanie fizyczne, fizjologia sportu, antropologia, anatomia, motoryczność, sprawność fizyczna, trening, nauczanie, psychologia sportu, biomechanika, medycyna sportu, rehabilitacja, turystyka, rekreacja.
- **Bibliografia prac doktorskich, magisterskich i licencjackich obronionych w AWF w Krakowie** – zawiera opisy bibliograficzne ww. prac obronionych w AWF w Krakowie. Opracowywana na podstawie streszczeń dostarczanych przez autorów. W zbiorach Biblioteki znajdują się tylko prace doktorskie. Prace magisterskie i licencjackie przechowywane są w archiwum Uczelni.

Zawartość wszystkich baz wynosi ponad 45 000 opisów bibliograficznych.

Prenumerowane bazy danych udostępniane w Oddziale Informacji Naukowej (pok. 106)

- **BIBLIOGRAFIA ZAWARTOŚCI CZASOPISM** - bibliografia wydawana przez Bibliotekę Narodową w Warszawie. Baza zawiera opisy bibliograficzne artykułów z czasopism polskich.
Zakres tematyczny: wszystkie dziedziny wiedzy.
Zawartość: ponad 170 000 rekordów, baza aktualizowana na bieżąco.
Dobór i selekcja materiałów: wykazuje zawartość wszystkich ciągłych wydawnictw naukowych, miesięczników i kwartalników społeczno-kulturalnych oraz wybranych tygodników i dzienników ("Rzeczpospolita", "Gazeta Wyborcza"). W doborze artykułów stosuje się selekcję, pomija się akty prawne i orzecznictwo sądowe, felietony, doniesienia agencyjne itp., uwzględnia się wszystkie artykuły naukowe, problemowe, teksty literackie, zestawienia bibliograficzne.

W czasopiśmie naukowych ze stałych działów: kroniki, przeglądy zagranicznych czasopism, recenzje, listy do redakcji, wybierane są teksty obszerniejsze o wartości informacyjnej lub krytyczne.

- **PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY** – bibliografia wydawana przez Bibliotekę Narodową w Warszawie. Baza zawiera opisy bibliograficzne wydawnictw zwartych, dokumentów kartograficznych, nut i grafik.
Zakres tematyczny: wszystkie dziedziny wiedzy.
Zawartość: ponad 280 000 rekordów.
Zasięg chronologiczny: od roku 1980- aktualizowana na bieżąco.
- **SPORT-DISCUS** - kanadyjska baza, opracowywana przez Sport Information Resource Centre (SIRC), wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: 450 000 opisów bibliograficznych ze streszczeniami.
Zasięg chronologiczny: od 1975 – bieżąco aktualizowana.
Zakres tematyczny: sport, teoria sportu, dyscypliny sportowe, wychowanie fizyczne, sprawność fizyczna, psychologia sportu, fizjologia, biomechanika, trening, nauczanie, rekreacja, wypoczynek.
- **ATLANTES** - hiszpańska baza danych, opracowywana przez Asociación Iberoamericana de Información Deportiva, wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: ok. 7 000 opisów bibliograficznych. Zasięg chronologiczny: 1980-1996.
Zakres tematyczny: sport, teoria sportu, trening, zarządzanie, prawo i organizacje sportowe, sport masowy, infrastruktura i sprzęt sportowy, medycyna sportu, rekreacja, taumachia.
- **CATALOGUE DU MUSÉE OLYMPIQUE** - francuskojęzyczna baza danych, zawierająca informacje o zbiorach Biblioteki Muzeum Olimpijskiego w Szwajcarii.
Zasięg chronologiczny: 1830-1996.
- **HERACLES** - francuska baza danych, opracowywana przez Institut National du Sport et de l'Education Physique (INSEP), wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: 50 000 opisów bibliograficznych, 85% opisów zawiera streszczenia.
Zasięg chronologiczny: 1975-1997.
Zakres tematyczny: aktywność sportowa, administracja i zarządzanie w sporcie, fizjologia, psychologia sportu, socjologia sportu, biomechanika, wychowanie fizyczne, trening, historia sportu, urządzenia sportowe i sprzęt sportowy, medycyna sportu, pedagogika sportu.
- **REHABILITATION & PHYSICAL MEDICINE** - jest to komputerowa wersja czasopisma abstraktowego Excerpta Medica Sec. 19. Rehabilitation & Physical Medicine, wydawana przez Elsevier Science B.V.
Zawartość: 150 000 opisów bibliograficznych ze streszczeniami (ponad 80% opisów posiada streszczenia).
Zasięg chronologiczny: od 1990 – aktualizowana na bieżąco.
Zakres tematyczny: wszystkie aspekty rehabilitacji w zaburzeniach somatycznych i umysłowych, fizjoterapia i inne metody terapii, rehabilitacja w aspekcie zawodowym i edukacyjnym, wybrane zagadnienia z nauk biomedycznych, związane z rehabilitacją. Dodatkowo dołączane są opisy bibliograficzne z zakresu nauk pokrewnych, istotne dla tematyki bazy.

- **TOUR. LEISURE, RECREATION AND TOURISM** – angielska baza danych opracowywana przez CAB International, wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: 50 000 opisów bibliograficznych, większość ze streszczeniami.
Zasięg chronologiczny: od 1976- bieżąco aktualizowana.
Zakres tematyczny: wypoczynek, rekreacja, turystyka, środowisko, podróże, aspekty ekonomiczne, edukacyjne, marketingowe, socjologiczne turystyki, rekreacji i wypoczynku, zarządzanie w turystyce i rekreacji.
- **SPOLIT** - niemiecka baza danych, opracowywana przez Bundesinstitut für Sportwissenschaft w Kolonii.
Zawartość: ok. 130 000 opisów bibliograficznych ze streszczeniami.
Zasięg chronologiczny: 1993 - 2000.
Zakres tematyczny: szeroko pojęty temat sportu, teoria sportu, dyscypliny sportowe, fizjologia sportu, antropologia, anatomia, motoryczność, medycyna sportu, rehabilitacja, psychologia sportu, pedagogika, kultura fizyczna, wychowanie fizyczne, turystyka, rekreacja.
(Uwaga: - prenumerata nie jest kontynuowana).
- **SPOFOR** - niemiecka baza danych, opracowywana przez Bundesinstitut für Sportwissenschaft w Kolonii. Jest to baza informacyjna o projektach badawczych w dziedzinie sportu, prowadzonych w latach 1993-1996 na terenie Niemiec, Austrii, Szwajcarii. Zawiera informacje m. in. o instytucjach, osobach, metodach, kosztach i źródłach finansowania badań.
- **SPOMEDIA** - niemiecka baza danych, opracowywana przez Bundesinstitut für Sportwissenschaft w Kolonii.
Zawiera informacje o materiałach audiowizualnych z dziedziny sportu, z niemieckiego obszaru językowego.
Zasięg chronologiczny: 1996.
- **LIFE SCIENCE** – jedna z 7 edycji elektronicznej wersji CURRENT CONTENTS, anglojęzycznej bazy danych opracowywanej przez amerykańską firmę ISI Thomson Scientific w Filadelfii. Obejmuje opisy artykułów z 1374 czasopism. Tygodniowo przybywa ok. 4.500 rekordów, rocznie baza powiększa się o ok. 300 000 opisów obejmujących podstawowe dane o artykule (tytuł pracy, tytuł, rocznik i numer czasopisma, w którym jest ona zamieszczana, nazwisko autora wraz z jego adresem do korespondencji, słowa kluczowe) oraz abstrakt.
Zasięg chronologiczny: prenumerata od 1994 roku
Zakres tematyczny: fizjologia, farmakologia i toksykologia, badania nad nowotworami, neurologia i behawioryzm, biologia molekularna i genetyka, mikrobiologia, immunologia, biologia eksperymentalna, endokrynologia, żywienie, metabolizm, biologia komórki, chemia analityczna, kardiologia i hematologia, biochemia i biofizyka, zoologia, badania medyczne, zastosowania statystyki i komputerów w naukach medycznych.
- **SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCE** – elektroniczna edycja jednej z części CURRENT CONTENTS, zawiera opisy artykułów z 1626 czasopism, rocznie przybywa ok. 100 000 rekordów obejmujących opis bibliograficzny pracy i jej krótkie streszczenie.

Zasięg chronologiczny: prenumerata od 2001 roku
Zakres tematyczny: komunikacja, ekonomia, edukacja, ekologia, prawo, bibliotekoznawstwo, zarządzanie, nauki polityczne i administracja publiczna, psychiatria, psychologia, zdrowie publiczne, rehabilitacja, polityka socjalna, socjologia i antropologia.

* * *

Dostęp do baz: nieodpłatne, ogólnie dostępne.
Udostępnianie: wtorek., czw., piąt. godz. 9.00-14.00
poniedziałek, środa godz. 9.00-18.00
sobota (dyżur) godz. 9.00-13.00

Prenumerowane bazy danych dostępne on-line

EBSCOhost Web: <http://search.epnet.com> lub <http://search.global.epnet.com> - serwis obejmujące:

Academic Search Premier: baza wielodziedzinowa, dostęp do informacji z nauk społecznych, pedagogiki, edukacji, informatyki, nauk medycznych i biomedycznych. Opisy zawierają abstrakty, a do większości dołączone są pełne teksty artykułów (w tym z ok. 500 czasopism medycznych).

Clinical Reference Systems: baza obejmuje następujące dziedziny: medycyna sportowa, zdrowie dzieci, kobiet, osób starszych. Liczy ok. 7000 artykułów, udostępnia powiązania z pełnymi tekstami, wiele zawiera materiały ilustracyjne.

MEDLINE: baza z zakresu nauk medycznych i biomedycznych, obejmuje opisy prac od 1966 r., większość opisów zawiera abstrakty, a część udostępnia powiązania z pełnymi tekstami artykułów (od 1990 roku).

ERIC: baza z zakresu edukacji, wychowania, nauczania. Zawiera cytaty i abstrakty z ponad 980 czasopism, ok. 2200 pełnych tekstów.

Bazy te są dostępne jedynie z komputerów znajdujących się na terenie Uczelni!

Inne bazy danych dostępne on-line

- Pub Med.:** serwis National Library of Medicine (USA) – <http://www.ncbi.nlm.nih.gov>
- Bibliograficzna Baza Komputerowa SPORT** (Biblioteka Główna AWF Poznań) – <http://biblioteka.awf.poznan.pl/isis/zb.htm> lub <http://biblioteka.awf.poznan.pl/bib/index.htm>
- Publikacje Pracowników AWF w Poznaniu** – <http://klio.awf.poznan.pl/bp/>
- Publikacje Pracowników Instytutu Wychowania Fizycznego z siedzibą w Gorzowie Wlkp** – <http://klio.awf.poznan.pl/bg/>

- **Bibliografie:** publikacji pracowników AWF we Wrocławiu i zawartości wybranych czasopism gromadzonych przez Bibliotekę Główną AWF we Wrocławiu - <http://bg.awf.wroc.pl/>
- **Bazy danych Biblioteki AWF w Gdańsku** – bibliografia publikacji prac pracowników AWF w Gdańsku
Opisy bibliograficzne za lata 1970-1999: <http://www.awf.gda.pl/~expertus/i/>
Opisy bibliograficzne od roku 2000: <http://www.awf.gda.pl/~expertus/e/>
- **Polska Bibliografia Lekarska** – <http://www.gbl.waw.pl/>
- **Bazy Biblioteki Narodowej** (m.in. książki polskie od roku 1981, artykuły z czasopism polskich od roku 1996) - <http://193.59.172.222/wykaz.htm>
- **Bibliografia Geografii Polskiej** – <http://www.cbgios.pan.pl/>
- Bazy: **Rozprawy Doktorskie i Habilitacyjne, Badania Naukowe „SYNABA”** – <http://www.opi.org.pl/>
- **Baza Pedagog** opracowana przez Uniwersytet Opolski – <http://book.uni.opole.pl/pedagog/index.html>

* * *

UWAGA!

Przypominamy Czytelnikom o możliwości przesłuchiwania kaset do nauki języków obcych w Czytelni Ogólnej naszej Biblioteki.

Informujemy również naszych Czytelników o stałej ekspozycji książek zagranicznych (własność International Publishing Service) dostępnej w holu katalogowym Biblioteki Głównej.

Wydawnictwa z ekspozycji można przeglądać w Oddziale Informacji Naukowej (pok. 106).

Ponadto w Czytelni są do wglądu katalogi wydawców oferujących literaturę związaną z tematyką sportu, turystyki i rehabilitacji.

Wykaz nowości wprowadzonych do zbiorów bibliotecznych

Encyklopedie ogólne, informatyka, bibliotekoznawstwo i bibliografie

- Adaptacja formatu USMARC do polskich zasad katalogowania : opis bibliograficzny i zasady wyboru baseł* / oprac. Maria Janowska. – Warszawa, 2001. Sygn. 60003
- Drożdż Andrzej, Stachyra Marek: *Format Marc 21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu dźwiękowego*. – Warszawa, 2002. Sygn. 59951-59952
- Drzewiecki Marcin: *Biblioteka i informacja w środowisku współczesnej szkoły*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59990
- Encyklopedia nauki i techniki* / kom. red. Jerzy Gronkowski [et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 92046
- Mikulak Wiesław Piotr: *Słownik terminów komputerowych angielsko-polski : 25 000 baseł*. – Białystok, 2001. Sygn. 85170
- Nalęcz Barbara: *Format Marc 21 rekordu bibliograficznego dla wydawnictwa ciągłego*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59953-59954
- Podstawy informatyki. Cz. 1* / pod red. Romualda Stupnickiego i Wiesławy Malinowskiej ; [aut.] Elżbieta Iwańska [et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 59902
- Przewodnik po kulturze Krakowa* / [red.] Józef Maria Ruszar]. – Kraków, 2001. Sygn. 92032
- Spółczeństwo informacyjne : jakość edukacji i pracy bibliotekarzy* / red. nauk. Maria Kocójowa. – Kraków, 2001. Sygn. 59929

Filozofia, psychologia, religia Socjologia

- Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku* / red. Danuta Umiastowska. – Szczecin, 2001. Sygn. 60029
- Babiker Gloria, Arnold Lois: *Autoagresja : mowa zranionego ciała*. – Gdańsk, 2002. Sygn. 60047
- Mielicka Halina: *Podstawy socjologii : mikrostruktury społeczne*. – Kielce, 2002. Sygn. 59906
- Schultz Duane P., Ellen Sydney: *Psychologia a wyzwania dzisiejszej pracy*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60004
- Turos Lucjan: *Platon o wychowaniu : pedagogiczne i andragogiczne aspekty platońskiego dziedzictwa myślowego*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59879-59881
- Wybrane zagadnienia z psychologii* / Ewa Dubowik [et al.]. – Wyd. 2 popr. i poszerz. – Gdańsk, 2002. Sygn. 59883

Polityka, nauki ekonomiczne, prawo

- Aczel Amir D.: *Statystyka w zarządzaniu : pełny wykład.* – Warszawa, 2000. Sygn. 59937
- Emmert Frank, Morawiecki Mateusz: *Prawo europejskie.* – Wyd. 3 zm., dodr. – Warszawa; Wrocław, 2002. Sygn. 59938
- Ergonomia w praktyce* / [red. nauk. Romuald Kobza]. – Katowice, 1998. Sygn. 60019
- France Stephen C., Mann Philip, Kolossa Bernd: *Ekonomia : angielsko-polski słownik tematyczny.* – Wyd. 2. – Warszawa, 2001. Sygn. 59890
- Lubocha-Kruglik Jolanta Zobek Teresa, Zych Anna: *Ekonomia : rosyjsko-polski słownik tematyczny.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59898
- Nowe województwa : fakty, opinie, nastroje* / przygotował zespół w składzie: Wojciech Dziemianowicz [et al.]. – Kraków, 2001. Sygn. 59882
- Regionalizm i globalizm we współczesnej gospodarce światowej* / [red. nauk. Tadeusz Sporek]. – Katowice, 2000. Sygn. 60034
- Rozważania wokół wybranych kategorii ekonomicznych na tle przemian gospodrczych Europy i Polski na przestrzeni wieków* / [red. nauk. Urszula Zagóra-Jonszta]. – Katowice, 2001. Sygn. 60038
- Rynek usług turystycznych w Polsce i na Słowacji : zbiór materiałów pokonferencyjnych* / pod red. Władysława Kandefera. – Warszawa, 2001. Sygn. 59998-60000
- Tansey Stephen D.: *Nauki polityczne.* – Poznań, 1997. Sygn. 85175-85176, 85016
- Teoria i praktyka procesów inwestycyjnych* / [red. nauk. Krzysztof Marcinek]. – Katowice, 1999. Sygn. 60021
- Ustroje państw współczesnych* / Ewa Gdulewicz [et al.] ; red. nauk. Wiesław Skrzydło. – Wyd. 3, rozsz. i uaktual. – Lublin, 2001. Sygn. 60023
- Wybrane zagadnienia ekonomiczne w teorii i praktyce : źródła współczesnej ekonomii* / [red. nauk. Urszula Zagóra-Jonszta]. – Katowice, 1998. Sygn. 60018
- Zachowania konsumentów a marketing* / [red. nauk. Ewa Kieźel]. – Katowice, 2001. Sygn. 60037
- Zagadnienia społeczne i rola kapitału we współczesnej gospodarce* / [red. nauk. Urszula Zagóra-Jonszta]. – Katowice, 2001. Sygn. 60035
- Zarządzanie marketingowe : podstawy informacyjne projektowania strategii : praca zbiorowa* / pod red. nauk. Teresy i Leszka Żabińskich. – Katowice, 1999. Sygn. 60020

Szkolnictwo. Oświata. Pedagogika. Wychowanie

- Bogdanowicz Marta, Kisiel Bożena, Przasnyska Maria: *Metoda Weroniki Sherborne w terapii i wspomaganiu rozwoju dziecka.* – Wyd. 4. – Warszawa, 1998. Sygn. 59965
- Czerska Ewa: *Wybierz sam : program wychowania fizycznego o profilu rekreacyjno-zdrowotnym dla gimnazjum i liceum.* – Łódź, 2000. Sygn. 85161

- Dybińska Ewa, Wójcicki Andrzej: *Wskazówki metodyczne do nauczania pływania*. – Wyd. 3 (dodruk). – Kraków, 2002. Sygn. 59858
- Jasinowska Emilia: *Wychowanie fizyczne w gimnazjum : autorski program nauczania*. – Poznań, 2001. Sygn. 59967
- Rapacz Rafał, Stankiewicz Stanisław, Jeziorski Jakub: *Program nauczania wychowania fizycznego dla liceum*. - Wyd. 2. – Jordanów, 2002. Sygn. 60001-60002
- Stypułkowski Cezary: *Wychowanie zdrowotne w nauczaniu przedmiotowym : propozycje metodyczne dla nauczycieli*. – Kraków, 2002. Sygn. 59957
- Szempruch Jolanta: *Nauczyciel w zmieniającej się szkole : funkcjonowanie i rozwój zawodowy*. – Rzeszów, 2001. Sygn. 59970
- Szubert-Zarzewny Urszula: *Technika pisania prac o charakterze naukowym*. – Wrocław, 2001. Sygn. 59886
- Śniadecki Jędrzej: *O fizycznym wychowaniu dzieci*. – Wyd. 8 dodr. – Kraków, 2002. Sygn. 59945
- Umiasłowska Danuta, Rutkowska Ewa: *Ruch w nauczaniu zintegrowanym : (podstawy teoretyczne, propozycje praktycznych rozwiązań) : materiały dla studentów studiów podyplomowych „Ruch w nauczaniu zintegrowanym”*. – Szczecin, 2001. Sygn. 85185
- Wybierz sam : poradnik metodyczny do programu wychowania fizycznego o profilu rekreacyjno-zdrowotnym dla gimnazjum i liceum / [aut. Ewa Czerna et al.]*. – Łódź, 1999. Sygn. 85160

Turystyka, rekreacja, czas wolny

- Jarosz Edward: *Vademecum pilotażu wycieczek i obsługi turystycznej*. – Wyd. 2 rozsz. – Katowice, 2002. Sygn. 59966
- Kompendium wiedzy o turystyce : praca zbiorowa / pod red. Grzegorza Gołębskiego; aut. Emilia Denek [et al.]*. – Warszawa; Poznań, 2002. Sygn. 59441-59443
- MacCannell Dean: *Turysta : nowa teoria klasy próżniaczej*. – Warszawa, 2002. Sygn. 85180
- Szubert-Zarzewny Urszula: *Turystyka w rozwoju gospodarczym Polski*. – Wrocław, 2001. Sygn. 59971
- Turystyka aktywna i kwalifikowana na obszarach chronionych : materiały z konferencji naukowo-metodycznej, Augustów, 16-17 września 2001 / pod red. Tadeusza Łobożewicza*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59972

Nauki przyrodnicze

- Body composition techniques in health and disease / ed. by P. S. W. Davies and T. J. Cole*. – Cambridge, 1995. Sygn. 59944
- Genetyka zachowania / Robert Plomin [et al.]*. – Warszawa, 2001. Sygn. 60031

- Lipowicz Anna: *Stan cywilny jako czynnik różnicujący kondycję biologiczną mężczyzn.* – Wrocław, 2001. Sygn. 92041
- Medina John J.: *Zegar życia : dlaczego się starzejemy? : czy można cofnąć czas?.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59919-59920, 59910-59911
- Schopf J. William: *Kolebka życia : o narodzinach i najstarszych śladach życia na Ziemi.* – Warszawa, 2002. Sygn. 60011
- Słownik hydrobiologiczny : terminy, pojęcia, interpretacje /* Ludwik Żmudziński [et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 60010

Medycyna

- Albisett Valerio: *Pułapka anoreksji : dlaczego się choruje, jak uzdrowieć .* – Kielce, 2001. Sygn. 85184
- Bäker Bernard A., Reisky Peter: *Bóle i choroby kręgosłupa : [jak leczyć i zapobiegać].* – Warszawa, 2001. Sygn. 59862-59863
- Bibliografia edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia oraz innych, wybranych publikacji przydatnych dla osób pracujących w tych dziedzinach teorii i praktyki w Polsce w latach 1990-2000 /* pod red. Barbary Woynarowskiej. – Warszawa, 2001. Sygn. 59930
- Borecka Irena: *Biblioterapia : teoria i praktyka : poradnik.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59961
- Bóle głowy, szyi i karku : pomóż sobie, oddziałując na psychikę i ciało /* Douglas E. DeGood [et al.]. – Gdańsk, 2002. Sygn. 59864
- Bóle kręgosłupa : poradnik dla Ciebie /* pod red. Jerzego Kiwerskiego, Romana Fiutko ; aut. Kazimierz Fidelus [et al.]. – Wyd. 2. – Warszawa, 2001. Sygn. 60025
- Brzozowski Krzysztof, Herzig Marzanna: *Odnowa biologiczna i psychiczna menedżerów sportu.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59887
- Celejowa Irena: *Żywność w treningu i walce sportowej.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59851-59853
- Chirurgia ogólna /* red. Peter F. Lawrence. – Wyd. 1 pol. / pod red. Wojciecha Rowińskiego. – Wrocław, 1998. Sygn. 92033
- Chirurgia specjalistyczna /* red. Peter F. Lawrence ; współred. Richard M. Bell, Merrill T. Dayton. - Wyd. 1 pol. / pod red. Wojciecha Rowińskiego. – Wrocław, 1999. Sygn. 92034
- Clinical assessment of neuromusculoskeletal disorders /* [edited by] Gary M. Greenstein. – St. Louis, 1997. Sygn. 92045
- Fugiel Jarosław: *Dynamika rozwoju wybranych cech morfofunkcjonalnych tułowia dzieci i młodzieży.* – Wrocław, 2002. Sygn. 59946
- Gertig Henryk, Gawęcki Jan: *Słownik terminów żywieniowych.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59939
- 61 *Interna. T. 1-3 /* pod red. Włodzimierza Januszewicza i Franciszka Kokota ; [aut. Witold Bartnik et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 92051-92053
- Juczyński Zygfryd: *Narkomania : podręcznik dla nauczycieli, wychowawców i rodziców.* – Warszawa, 2002. Sygn. 60039

- Karlsson Jan: *Antioxidants and exercise*. – Champaign, 1997. Sygn. 59888
- Kochański J. Wiesław: *Balneologia i hydroterapia*. – Wrocław, 2002. Sygn. 60027
- Kołożyn-Krajewska Danuta, Sikora Tadeusz: *HACCP: koncepcja i system zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności*. Warszawa, 1999. Sygn. 59923
- Kowalski Ireneusz M., Hurlo Lucyna: *Zaburzenia postawy ciała w wieku rozwojowym*. – Olsztyn, 2001. Sygn. 59932
- Lederer Helga: *Schudnij zgodnie ze swoją grupą krwi*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59925
- Lewit Karel: *Terapia manualna w rehabilitacji chorób narządu ruchu*. – Wyd. 3 popr. i uaktual. – Kielce, 2001. Sygn. 92017-92019
- Marieb Elaine N.: *Human anatomy and physiology*. – 5th ed. – San Francisco, 2001. Sygn. 92037
- Marino Paul L.: *Intensywna terapia*. –Wyd. 2 / pod red. Andrzeja Kóblera. – Wrocław, 2001. Sygn. 59982
- Mars-Pujszo Janina: *Terapia bólów szyjnego odcinka kręgosłupa : poradnik ilustrowany : zastosowanie metody dr Feldenkraisa*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60040-60042
- Mika Piotr: *Efekty treningu marszowego pacjentów z chromaniem przestankowym*. – Kraków, 2002. Sygn. D-368
- Motorische Förderung von Kindern mit angeborenen Herzfehlern* / hrsg. von Birna Bjarnason-Wehrens & Sigrid Dordel. – Sankt Augustin, 2001. Sygn. 59988
- Nowicki Grzegorz: *Zmiany międzypokoleniowe rozwoju somatycznego i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży : region bydgoski 1935-1991*. – Bydgoszcz, 1996. Sygn. 59926
- Odżywki i preparaty wspomagające w sporcie : poradnik dla amatora i profesjonalisty* / Wiesław Tomaszewski [et al.]. – Warszawa, 2001. Sygn. 60024
- Podstawy fizjologii wysiłku fizycznego z zarysem fizjologii człowieka* / pod red. Artura Jaskólskiego. – Wrocław, 2002. Sygn. 59947, 59968-59969
- Sanri Te: *Masaż leczniczy : japońska metoda uzdrawiania palcami*. – Warszawa, 2001. Sygn. 85169
- Schröder Meike: *Erfassung der Rehabilitationsbedürftigkeit in der ambulanten orthopädisch-traumatologischen Rehabilitation unter Berücksichtigung der Funktionen und Fähigkeiten*. – Köln, 2001. 59987
- Siebenhüner Jürgen: *Effekte eines Intervall-Bewegungstherapieprogramms bei Patienten mit ventrikulärer Dysfunktion und chronischer Herzinsuffizienz am Beispiel der Herz-Kreislauf-Klinik Bad Berleburg*. – Köln, 2001. Sygn. 59986
- Wciórka Bogna, Wciórka Jacek: *Polacy o schizofrenii i chorych na schizofrenię*. – Warszawa, 2002. Sygn. 92025
- Welon Zygmunt, Szklarska Alicja, Bielicki Tadeusz: *Nadwaga i otyłość w wielkomiejskiej populacji Wrocławia w latach 1983-1999*. – Wrocław, 2001. Sygn. 92042
- White Augustus A., Panjabi Manohar M.: *Clinical biomechanics of the spine*. – 2nd ed. – Philadelphia, 1990. Sygn. 92044
- Zajac Adam, Waśkiewicz Zbigniew: *Dietetyczno-treningowe wspomaganie zdrowia i sprawności fizycznej*. – Katowice, 2001. Sygn. 59845

Hotelarstwo, organizacja i zarządzanie, nauki techniczne

- Funkcjonowanie i nowoczesne formy organizacji podsystemów transportowych a wymogi spedycyjne, logistyczne i marketingowe* / [red. nauk. Michał Grzesiek]. – Katowice, 2001. Sygn. 60036
- Przedsiębiorstwo turystyczne w gospodarce rynkowej* / pod red. Andrzeja Rapacza; aut. Andrzej Rapacz [et al.]. – Wrocław, 2001. Sygn. 59855
- Uwarunkowania środowiskowe strategii marketingowych w wybranych sektorach gospodarki* / [red. nauk. Leszek Żabiński]. – Katowice, 2000. Sygn. 60022

Sztuka. Architektura

- Genaille Robert: *Encyklopedia malarstwa flamandzkiego i holenderskiego*. – Warszawa, 2001. Sygn. 60032
- Paszenda Jerzy: *Święta Lipka*. – Olsztyn, 2002. Sygn. 59984
- Pevsner Nikolaus, Fleming John, Honour Hugh: *Encyklopedia architektury*. – [Wyd. 3]. – Warszawa, 1997 Sygn. 60033
- Słownik terminologiczny sztuk pięknych* / [red. Krystyna Kubalska-Sulkiewicz et al.]. - Wyd. 3 popr. – Warszawa, 2002. Sygn. 60009
- Wroński Józef Szymon: *Bazylika Matki Boskiej Bolesnej w Limanowej : kościół-pomnik Konstytucji 3 Maja : przykład nurtu swojsko-narodowego*. – Limanowa, 2001. Sygn. 92038-39

Sport

- Aerobik : teoria, technika wykonywania, metodyka nauczania, przepisy sędziowania* / pod red. Zbigniewa Szota. – Gdańsk, 2002. Sygn. 60026
- Ambroży Tadeusz: *Samoobrona : podręcznik metodyczny dla instruktorów rekreacji*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59924
- Andrzejczak Jerzy, Wesołowski Maciej: *Adam Małysz : Batman z Wisły*. – Warszawa, 2002. Sygn. 85174
- Arcimowicz Andrzej: *Muzyka w gimnastyce*. – Poznań, 2001. Sygn. 59859-59861
- Arlet Tomasz: *Koszykówka : podstawy techniki i taktyki gry*. – Kraków, 2001. Sygn. 59933-59935
- Bronikowski Michał, Muszkiet Radosław: *Zabawy i gry ruchowe w kształceniu zintegrowanym*. – Poznań, 2002. Sygn. 59884-59885
- Czynności zawodowe trenera i problemy badawcze w sportach walki* / pod red. Stanisława Sterkowicza. – Kraków, 2001. Sygn. 59993-59997
- Gifford Clive: *Piłka nożna : podręcznik piłkarza i kibica*. – Wrocław, 2002. Sygn. 92031
- Godek Aleksandra, Falewicz Robert: *Mistrzostwa świata w piłce nożnej 1930-2002*. – Poznań, 2001. Sygn. 59905

- Górski* / [teksty Andrzej Jucewicz et al. ; zdj. Dariusz Górski et al]. – Warszawa, 2000. Sygn. 92030
- Góry - wolność i przygoda : od trekingu do alpinizmu* / red. Don Graydon i Kurt Hanson. – Łódź, 2001. Sygn. 59904
- Jurek Tomasz: *Kultura fizyczna mniejszości niemieckiej w Polsce w latach 1918-1939*. – Gorzów Wlkp.; Poznań, 2002. Sygn. 59989
- Kozłowski Waldemar Antoni: *Organizacje paramilitarne o charakterze sportowym na terenie Chełmszczyzny w okresie międzywojennym 1918-1939*. – Chełm, 2001. Sygn. 59956
- Kwaśniewska Janina: *Z historii Poznańskiego Okręgowego Związku Żeglarskiego 1926-2000*. – Poznań, 2001. Sygn. 59955
- Łarionow Albert: *Metodyka przygotowania zawodników w narciarstwie biegowym na różnych etapach szkolenia*. – Katowice, 2002. Sygn. 59912
- Noble Jim, Cregeen Alan: *Swimming games and activities : for individuals, partners and groups of children*. – 2nd ed. – London, 1999. Sygn. 60028
- Sonelski Waclaw, Sas-Nowosielski Krzysztof: *Wspinaczka sportowa : zagadnienia wybrane*. – Katowice, 2002. Sygn. 59913
- Stanisławski Zbigniew: *Na nartach zjazdowych : [praktyczny poradnik dla każdego zalecany przez PZN na kursy instruktorskie]*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59914-59915
- Stanowski Andrzej, Zdebska Halina: *Małyś: Bogu dziękuję*. – Kraków, 2001. Sygn. 92029
- Szczęśny Kazimierz J.: *Narciarstwo współczesne*. – Kraków, 2001. Sygn. 92026-92028
- Tomczyk Jarosław, Bednarek Daniel: *Wisła w europejskich pucharach*. – Kraków, 2000. Sygn. 59909
- Trzaskoma Zbigniew, Trzaskoma Łukasz: *Kompleksowe zwiększanie siły mięśniowej sportowców*. – Warszawa, 2001. Sygn. 59848-59850
- Wirga Zdzisław: *Windsurfing dla wszystkich*. – Wyd. 2. – Warszawa, 2001. Sygn. 59905, 59931
- Wybrane zagadnienia biomechaniki sportu* / pod red. Czesława Urbanika. – Warszawa, 2001. Sygn. 59974-59975
- Wychowanie fizyczne i sport w badaniach naukowych : IV Konferencja Naukowa, Poznań, 23 maja 1996 r.* / praca pod red. Wiesława Osińskiego i Eugeniusza Wachowskiego. – Poznań, 2001. Sygn. 59878
- Zarys dziejów Sokolstwa Polskiego w latach 1867-1997* / praca pod red. Eligiusza Małolepszego i Zdzisława Pawluczuka. – Częstochowa, 2001. Sygn. 59976
- Żyła Józef: *Dzieje żeglarstwa na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim : (1924-1999)*. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Kraków, 2000. Sygn. 59973

Językoznawstwo. Nauka o literaturze

- Angielski w informatyce i Internecie : przewodnik* / [tł. Jarosław Adamski]. – Warszawa, 2001. Sygn. 85171
- Fidyk Marta, Skup-Stundis Teresa: *Nowe repetytorium z języka rosyjskiego*. – Wyd. 9. – Warszawa, 2001. Sygn. 59897

- Grundkurs Deutsch : Sprechübungen aus dem Arbeitsbuch.* – [Ismaning], [1992]. Sygn. Z-102
- Grzenia Jan: *Słownik imion.* – Warszawa, 2002. Sygn. 60013
- Grzenia Jan: *Słownik nazw własnych.* – Wyd. 2, popr. – Warszawa, 2002. Sygn. 60005-60007
- Korespondencja w języku angielskim : ...czyli poradnik menedżera* / [tł. Małgorzata Tkaczyk]. – Warszawa, 1998. Sygn. 85172
- Mielczrek Wiesława: *Język rosyjski od A do Z : repetytorium : gramatyka, ćwiczenia, przykłady odmian.* – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa, 2001. Sygn. 59894
- Słownik synonimów polskich* / Zofia Kurzowa [et al.]. – Wyd. 3. – Warszawa, 2002. Sygn. 60008
- Stalb Heinrich: *Deutsch für Studenten : Hörtexte und Sprechübungen.* – Ismaning : 1991. Sygn. Z-100
- Stypułkowski Cezary: *Motywy kultury zdrowotnej w literaturze polskiej.* – Kraków, 2002. Sygn. 59959
- Testy egzaminacyjne z języka angielskiego, francuskiego, niemieckiego i rosyjskiego : dla kandydatów na studia dzienne i zaoczne na kierunku turystyka w Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie z lat 1999-2001* / [aut. Piotr Mizia et al.]. – Kraków, 2002. Sygn. 59936
- Wielki słownik angielsko-polski* / red. naczelna Jadwiga Linde-Usiekiewicz ; aut. haseł Paweł Beręsewicz. – Warszawa, 2002. Sygn. 92047

Geografia. Opisy krajów. Podróże

- Afryka południowa i wschodnia : [przewodnik dla łowców przygód].* – Warszawa, 2002. Sygn. 59889
- Bailey Rosemary: *Francja.* – Warszawa, 2002. Sygn. 59979
- Batura Wojciech: *Szlakami południowej Suwalszczyzny : [przewodnik].* – Suwałki, 2001. Sygn. 60045
- Beskid Sąddecki, Beskid Niski : część zachodnia.* – Harmanec, 2001. Sygn. MP-2066
- Beskid Sąddecki, Pieniny : mapa turystyczna.* – Harmanec, 2000. Sygn. MP-2067
- Bruksela, Brugia, Gandawa i Antwerpia* / [aut. Zoë Hewetson et al.]. – Warszawa, 2001. Sygn. 59978
- Drogowy Atlas Polski.* – Warszawa, 2002. Sygn. MP-2065
- Dunlop Fiona: *Hiszpania.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59893
- Galicka Izabella, Michalska Katarzyna: *Monachium i Bawaria Południowa.* – Warszawa, 2002. Sygn. 59983
- Gąsiorowski Henryk: *Przewodnik po Beskidach Wschodnich. T. 1 cz. 2, Gorgany.* – Kielce, 2000. Sygn. 85178
- Gerrard Mike: *Grecja.* – Warszawa, 2001. Sygn. 59891
- Gilbert Sari, Brouse Michael: *Rzym.* – Warszawa, 2000. Sygn. 59899
- Glinka Tadeusz, Piasecki Marek: *Polska : 60 wycieczek : najpiękniejsze miejsca.* – Poznań, 2000. Sygn. 60043-60044
- Gorce, Kołtina Nowotarska : mapa turystyczna.* – Harmanec, 2001. Sygn. MP-2068

- Himalaje, Indie, Nepal i Pakistan : [przewodnik dla łowcy przygód / tł. Jacek Sikora; red. Katarzyna Szczypka. Warszawa, 2002. Sygn. 59892*
- Jepson Tim, Lee Phil, Smith Tania: *Kanada*. - Bielsko-Biała, 2002. Sygn. 85168
- Kędracki Miłosz: *Przewodnik rowerowy po Polsce*. - Bielsko-Biała, 2002. Sygn. 85186
- Kiełkowski Jan: *Tatry Wysokie. Cz. 2, Kościelce*. - Gliwice, 1997. Sygn. 59916
- Kosim Jerzy: *Tatry : kalejdoskop turysty górskiego*. - Zawonia, 2001. Sygn. 85166
- Kraków razy 3 : plan miasta / oprac. kartograficzne Jacek Majerczak*. - Warszawa, 2001. Sygn. MP-2064
- Krupa Maciej: *Zakopane*. - Warszawa, 2001. Sygn. 85177
- Kulaga Adam: *Słowacja - ośrodki narciarskie*. - Mysłowice, 2001. Sygn. 85162
- Lijewski Teofil, Mikułowski Bogdan, Wyrzykowski Jerzy: *Geografia turystyki Polski*. - Wyd. 4 zm. - Warszawa, 2002. Sygn. 59948-59950
- Maciejewski Stefan: *Szlakami północnej Suwalszczyzny : [przewodnik]*. - Suwałki, 2001. Sygn. 60046
- Matuszczyk Andrzej: *Beskid Mały*. - Wadowice, 2001. Sygn. 85181
- Mezer-Sobotkowska Katarzyna, Sobotkowski Zbigniew: *Kazimierz Dolny : przewodnik turystyczny*. - Wyd. 5 uzup. - Warszawa, 2001. Sygn. 85182
- Nicholson Louise: *Londyn*. - Warszawa, 1999. Sygn. 59895
- Ostaszewska Katarzyna: *Geografia krajobrazu : wybrane zagadnienia metodologiczne*. - Warszawa, 2002. Sygn. 59980
- Pawlak Zbyszko: *Geografia ekonomiczna dla biznesu*. - Poznań, 2002. Sygn. 59903
- Rice Christopher, Rice Melanie: *Moskwa*. - Warszawa, 2002. Sygn. 59896
- Szklarska Poręba i okolice : [przewodnik] / [aut. tekstów Agnieszka Spiechowicz, Agnieszka Szalas-Kumik, Beata Lepka ; zdj. Piotr Kumik et al.]*. - Kraków, 2002. Sygn. 85164
- Warmia i Mazury : przewodnik ilustrowany / tekst Stanisław Achremczyk [et al.] ; zdj. Andrzej Stachurski*. - Olsztyn, 2002. Sygn. 59985
- Węclawowicz Grzegorz: *Przestrzeń i społeczeństwo współczesnej Polski : studium z geografii społeczno-gospodarczej*. - Warszawa, 2002. Sygn. 59991-59992
- Włochy*. - Warszawa, 2002. Sygn. 59901
- Zinkow Julian: *Wadowice i okolice : monograficzny przewodnik turystyczny i krajoznawczy po zachodniej części Pogórza Wielickiego oraz po wschodnich częściach Pogórza Śląskiego, Kotliny Oświęcimskiej i Beskidu Małego*. - Wadowice, 2001. Sygn. 85183

Historia. Biografie

- Azja. Cz. 1 / oprac. nauk. Marek M. Dziekan ; [aut. t. Agata Bareja-Starzyńska et al.]*. - Kraków, 2002. Sygn. 58259/10
- Czyn zbrojny wychodźstwa polskiego w Ameryce : zbiór dokumentów i materiałów historycznych, New York - Chicago 1957 / [zebrał] Jerzy Walter; oprac. Jacek Praga, Zbigniew B. Kumoś*. - Wyd. 1 krajowe popr. i uzup. - Warszawa, 2001. Sygn. 92035
- Dziesięciolecie Polski Niepodległej : 1989-1999 / pod red. Waldemara Kuczyńskiego; koncepcja il.-graf. Małgorzata Niezabitowska*. - Warszawa, 2001. Sygn. 92036

ANEGDOTY O KSIĄŻKACH

Stanisław Zieliński

Przygody książek

Dzieje książek bywają tak barwne i zaskakujące, że mogłyby posłużyć za scenariusz niejednego filmu sensacyjnego. Losy ich to odzwierciedlenie tego, co spotykało narody, z których kulturą były związane. Często ich historie są częścią naszych życiorysów. Od kiedy człowiek wynalazł księgę, stała się ona towarzyszem dzielącym dole i niedole swego właściciela. Oto niektóre przygody książek świadczące o prawdziwości łacińskiej maksymy: *Habent sua fata libelli* (Księgi mają swój los).

Ewangeliarz Czecha Prokopa z jedenastego wieku, pisany cyrylicą (najstarszy pomnik języka starocerkiewnosłowiańskiego), współprawny jeszcze z XIII-wieczną liturgiczną księgą napisaną głagolicą, francuscy uczeni paleografowie brali za sakralną księgę syryjską lub grecką. Na ten oprawny w złote blachy wysadzone drogimi kamieniami “zabytek kultury antycznej” w szesnastym i siedemnastym wieku francuscy królowie kładli rękę podczas koronacji, przysięgając, że będą sprawiedliwie rządzić i każdemu zagwarantują jego prawa. Słowiańskość tej księgi odkrył dopiero car Rosji Piotr I podczas pobytu w Paryżu w 1717 roku. Naukowe opracowanie z 1837 r. zawdzięcza ewangeliarz (zachowany zresztą do dziś, pozbawiony jedynie drogocennej oprawy) polskiemu emigrantowi, Ludwikowi Jastrzębskiemu.

W XV wieku czeski Żyd Paweł Paulirinus przeszedł na katolicyzm i po studiach w Krakowie, Wiedniu, Padwie i Bolonii, gdzie uzyskał doktoraty z filozofii oraz medycyny, wrócił do Pragi. Wojny husyckie zmusiły go do opuszczenia kraju i ponownego przyjazdu do Krakowa. Tu napisał ogromną *Księgę dwudziestu sztuk* (*Vigniti artium liber*) – encyklopedię całej ówczesnej wiedzy. Podarował ją królowi polskiemu (któremu – informacje na ten temat są sprzeczne). Ten w testamencie przekazał ją jezuitom wileńskim, którzy z obawy przed kradzieżą, przykuli księgę łańcuchami do ściany. Przez kilkadziesiąt lat zapomniano o jej wartości i uznano za tajemne dzieło popularnego w Polsce Mistrza Twardowskiego. Około 1620 roku księga zniknęła, nie wiadomo, jak: mówiono, że porwał ją szatan. Opowiadano, jakoby była napisana tajemniczym pismem (nie znano już wtedy pełnego skrótu pisma średniowiecznego), a przy jej otwieraniu powstawał nagły hałas i trzask nadzwyczajny. Toteż gdy w połowie XVIII wieku znalazła się niespodziewanie w bibliotece Akademii Krakowskiej, z powodu jej rzekomych szatańskich treści przywalono ją marmurową płytą. w 1800 roku bibliotekarz Jerzy Samuel Bandtkie odkrył jej prawdziwego autora. Dalej jednak nie przestano uważać ją za dzieło Twardowskiego. Bandtkiego spotkały nawet nieprzyjemności za to, że tar-

gnął się na tradycję narodową. Jego następcą, Józef Muczkowski, w specjalnej rozprawie, *“Pauli Paulirini olim Paulus de Praga vocitati vigniti artium manuscriptum librum cuius codex membranaceus in Bibliotheca Universitatis Cracoviae asservatus Tvardovio vulgo tribuitur descripsit vitamque auctoris adjecit”* (1835) opisał przygody Paulirinusa oraz jego dzieła i tym, z pomocą kazań krakowskich księży, zmieniono powszechne mniemanie o nadprzyrodzonej mocy księgi.

Czeski historyk Waclaw Hanka ułożył w 1817 roku tekst o walkach Czechów z Niemcami w IX wieku i nadał mu tytuł “Kołodworski rękopis”. Przepisał go na starym pergaminie w stylu XIII-wiecznym i ogłosił jako wielkie odkrycie nieznanego dzieła literatury czeskiej. Ten “średniowieczny” utwór wywarł decydujący wpływ na wzrost świadomości narodowej Czechów i zahamował proces germanizacji. Dzieło Hanka uważane za zabytek czeskiego piśmiennictwa, tłumaczone na wiele języków (w tym polski w 1836 roku), nabrało światowego rozgłosu. Dopiero w końcu XIX wieku czescy historycy dowiedli fałszerstwa.

Kiedy Niemcy wtargnęli do Polski 1 września 1939 roku, wpadli do skarbcza kościelnego w Pelplinie, aby zabrać stamtąd Biblię Gutenberga, jeden z niewielu zachowanych egzemplarzy pierwszej drukowanej książki. Ale Biblia została wysłana razem z innymi skarbami poza granice Polski. Niemcy poszukiwali także jej opiekuna, ks. Antoniego Augustyna Liedtego. Ich list gończy dopadł go w Portugalii. Po wojnie powróciła Biblia do kraju wraz z arrasami, Szczerbcem i “Kazaniami Świętokrzyskimi”, najstarszym zabytkiem literatury polskiej, odkrytym zresztą też przypadkiem w oprawie łacińskiego rękopisu teologicznego w petersburskiej Bibliotece Publicznej w roku 1890.

Książki były też przyczyną zatargów dyplomatycznych między krajami, np. Polską i Anglią z powodu nazwania Jakuba I “bękartem” (suprius) w dziele ks. Kaspra Cichockiego, *“Aloquia Osiecensia”* (Gawędy osieckie) w 1615 roku. Przez to zawarliśmy wtedy niekorzystny pokój ze Szwecją, gdyż Anglia wzięła stronę naszych przeciwników. Drugi spór wynikł pomiędzy Polską a Moskwą z powodu nazwania ojca cara Aleksego Michała Fiodorowicza “trupem” w dziele *“Władysław IV”* pióra Samuela ze Skrzypny Twardowskiego wydanego w 1650 roku. Moskwa zażądała wówczas oddania Smoleńska i paru innych okolicznych zamków. W obu przypadkach inkryminowane książki spalono.

Były też książki niszczone przez ich autorów, np. wówczas, gdy poróżnili się z osobami, którym dedykowali swoje dzieła lub zmienili przekonania zawarte w ich dotychczasowej twórczości. I tak np. Hieronim Kajsiewicz po wstąpieniu do zgromadzenia zmartwychwstańców zniszczył swoje *“Sonety”* (1833). Książki były wykupywane i niszczone też przez osoby niezadowolone z ich treści, bo naruszały ich dobre imię, przekonania czy intymność.

Osobny rozdział losów książki to książki przepadłe (zacytane i grzebane). Należą do nich stare elementarze, kalendarze gospodarskie, książki lekarskie i kucharskie, do nabożeństw, kantyczki, podręczniki szkolne i herbarze. Zostały tak zacytane i pozbawione pierwszych i ostatnich kart, że nie dotarły do naszych czasów kompletne egzemplarze. W nowszych czasach taki los spotkał książki dla dzieci, po których ślad został tylko w katalogach księgarskich i wydawniczych. Dziś na rynku antykwarskim łatwiej o dużą i drogą książkę wydaną w małym

nakładzie niż o wiersze i opowiadania dla dzieci wydawane w dziesiątkach tysięcy egzemplarzy. Nie dorwała do naszych czasów literatura jarmarczna i odpustowa. Kupowana za grosze od wędrownych sprzedawców, podtrzymująca egzystencję małych drukarenek, służyła po przeczytaniu do przykrywania garnków z mlekiem czy do robienia "skrętów" papierosowych, aż wyginęła doszczętnie. Przepadło też wiele druków ulotnych o tematyce politycznej. Brak było na rynku antykwarskim zniszczonych żydowskich ksiązek religijnych, gdyż Talmud nakazuje księgę niszczoną jako umarłą pogrzebać na cmentarzu. Od polskich Arian przeszedł zwyczaj chowania zmarłych z ich ulubionymi książkami, głównie religijnymi, dlatego trudno znaleźć dziś wiele starych modlitewników (choćby Józefa Gackiego "Głos do Boga"), gdyż na wyraźne życzenie przedśmiertne były one wkładane do trumien wraz ze swymi właścicielami.

Największą zagładę polskiej książki zgotowali Niemcy podczas II wojny światowej. Celowo zniszczyli największe polskie księgozbiory państwowe, fundacyjne i prywatne, wywożąc wcześniej najcenniejsze części kolekcji. Wojna zniszczyła też cały handel książką i pokolenie inteligencji z nią związane. Wymownie, wśród wielu poetów, opłakała te straty Zuzanna Rabska w sonecie:

W tej urnie szary popiół, złożono troskliwie
Ksiąg spalonych w czcigodnej Krasińskich Książnicy,
Leżą tu sypkie szczątki jak w zimnej kostnicy,
A trupia siność ziejże przez mętnych ścian szkliwie.

Serce żalem ocieka. Te popioły z czego
Zebrano ku narodu wieczystej pamięci?
Jakich to ksiąg niedola za tym szkłem się smęci?
Nie odpowie już na to milcząca urna.

Może pycha zrodziła tę księgę spaloną?
Lub pokora? A może żałość chmurna?
Nie odpowie już na to milcząca urna.

Czym byłaś – czy to dzisiaj nie wszystko już jedno?
Zsunęło się twe imię w wieczności bezedno –
Oj ty, NIEZNANA KSIĘGO, z męczenników grona –

Niszczenie ksiązek miało miejsce również po wojnie i dotyczyło głównie księgozbiorów podworskich. Na rynku brakowało skóry, wiele ksiązek z dworskich bibliotek obdzierano z cennych, skórzanych opraw, aby wykonać z nich potrzebne przedmioty: buty, rękawiczki, torebki itp. Niszczono też książki z nieświadomości, np. chłopci pilnujący jesienią 1946 roku dworu w okolicy Kalwarii Zebrzydowskiej aby ogrzać się, palili na ognisku stare księgi z miejscowej biblioteki. Jeszcze po latach we wsiach podworskich można było ujrzeć starą książkę używaną jako przykrywkę na garnku z mlekiem, dzieci bawiące się zabytkowymi rycinami, ekslibrisy przybite do ścian zamiast świętych obrazków.

Niszczono książki z niewiedzy, głupoty i bezmyślności w instytucjach powołanych do opieki nad książką: archiwach, bibliotekach i muzeach. Kierownik Powia-

towego Archiwum Państwowego w Gnieźnie podczas kontroli podlegającego mu archiwum we Wrześni w 1955 roku przeznaczył na przemiał złożone tam książki z polskich i niemieckich bibliotek podworskich, wśród których było wiele rzadkich druków XIX-wiecznych, w tym pozycje dotyczące Wielkopolski i Kujaw. Kierowniczka Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu osobiście po 1960 roku darła numery paryskiej „Kultury”, która przez kilka lat miała debit krajowy i była przysyłana do wielu bibliotek. Podczas akcji usuwania z bibliotek publicznych „szkodliwych” ideologicznie książek przedwojennych jedni bibliotekarze przepisy stosowali z nadgorliwością, inni „trefne” książki pakowali i przechowywali w zakamarkach bibliotek lub dawali zaufanym czytelnikom na przechowanie. Wiele szkody narobiły też przepisy nakazujące usunięcie materiałów archiwalnych z bibliotek, a z archiwów zbiorów książkowych.

Dzień dzisiejszy dopisuje do losów książek ciąg dalszy. Nikt ich w naszym kraju już celowo nie niszczy, nie stają się ofiarami wojen, ale coraz częściej te najcenniejsze padają łupem złodziei. Nadal też księgi są przedmiotem zabiegów dyplomatycznych – wspomnieć można choćby o rozmowach polsko-niemieckich na temat losów tzw. „Berlinki” – najcenniejszych dzieł z dawnej Biblioteki Pruskiej w Berlinie, które po II wojnie trafiły do Biblioteki Jagiellońskiej.

Bibliografia:

1. Gocel Ludwik: *Przypadki Jej Królewskiej Mości Książki*. Wrocław 1963
2. Michalski Jan: *55 lat wśród książek. Wspomnienia, wrażenia, rozważania*. Wrocław 1950
3. Opalek Mieczysław: *Ze wspomnień bibliofila*. Wrocław 1960
4. Rabska Zuzanna: *Moje życie z książką. Wspomnienia*. Wrocław 1964

SPIS TREŚCI

<i>Od Redakcji</i>	3
Adres i środki łączności	5
Dni i godziny otwarcia Agend Udostępniania	6
ARTYKUŁY	
Elżbieta Budkiewicz, Renata Mroczek: <i>Historia Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie (tekst napisany z okazji Jubileuszu 75-lecia Uczelni)</i>	7
DONIESIENIA	
Małgorzata Nahotko: <i>Informacja o Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Edukacja na odległość dla społeczeństwa informacyjnego – oczekiwania bibliotek: teoria i praktyka”</i>	13
INFORMACJE	
<i>Konferencje naukowe, Sympozja, Kongresy – rok 2002, 2003.</i> Oprac. Elżbieta Budkiewicz	15
<i>Biblioteka Główna w Internecie.</i> Oprac. Renata Mroczek	22
<i>Bazy danych.</i> Oprac. Renata Mroczek	23
<i>Wykaz nowości wprowadzonych do zbiorów.</i> Oprac. Małgorzata Nahotko.	28
ANEGDOTY O KSIĄŻKACH	
Stanisław Zieliński: <i>Przygody książek</i>	37

